

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016 - 2019

OVERHALLA KOMMUNE
April 2016

FORORD

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper¹. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll.

Dette dokumentet inneholder forslag til plan for selskapskontroll 2016-2019 med prosjekter i prioritert rekkefølge.

Dokumentet er utarbeidet med utgangspunkt i bestillingen fra kontrollutvalget i Overhalla kommune i saken 21/15.

Steinkjer 05.04.16

Unni Romstad (sign)
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Vegard Wist
Prosjektleder

¹ Kommuneloven § 77, 5. ledd

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innledning	3
2. Formålet med selskapskontroll	4
3. Planlegging av selskapskontroll	5
3.1 Om overordnet analyse	5
3.2 Oversikt over Overhalla kommunes eierskap.....	5
3.3 Tidligere selskapskontroller i Overhalla kommune	6
3.4 Resultater fra overordnet analyse	7

1. INNLEDNING

Overhalla kommune har eierandeler i en rekke selskaper. Kommuneloven § 77, 5. ledd sier at kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.

Selskapskontroll omfatter alt kommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunalt samarbeid etter kommunelovens kap. 5 som er eget rettssubjekt. Inkludert er dermed blant annet interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS), samvirkeforetak (SA)² og interkommunalt samarbeid etter kommunelovens kap. 5 (§ 27) som også er eget rettssubjekt. Utenfor rekkevidden av selskapskontroll er for eksempel kommunale foretak (KF) organisert etter kommunelovens kap. 11 og interkommunalt samarbeid etter kommunelovens kap. 5 som ikke er eget rettssubjekt. Heller ikke stiftelser omfattes av regelverket om selskapskontroll, siden en stiftelse ikke har noen eiere.

Forskrift om kontrollutvalg § 13 pålegger kontrollutvalget å utarbeide en plan for selskapskontroll minst en gang i valgperioden. Kommunestyret skal ha denne til behandling senest innen utgangen av året etter kommunevalget. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planen i planperioden.

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre selskapskontroll påvirkes ikke av eierskapets omfang eller av hvem som eventuelt er medeiere. Selskapskontrollens innhold og omfang kan imidlertid påvirkes av dette. For eksempel vil rammene for revisjonen bli påvirket av manglende innsynsrett etter kommunelovens § 80 i selskaper som ikke fullt ut, direkte eller indirekte, er eid av kommuner. I slike tilfeller må selskapskontroll med forvaltningsrevisjon basere seg på innsyn i åpne kilder eller alternativt på et utvidet innsyn etter særskilt avtale med de øvrige eierne.

Dersom selskapet er 100 % offentlig eid kan kontrollutvalget og kommunens revisor kreve alle de opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre selskapskontrollen. Det gjelder fra både styrende organer, daglig leder og selskapets valgte revisor.

² Organisasjonsformen andelslag (A/L) er nå avviklet, omregistreres eventuelt til samvirkeforetak (SA).

2. FORMÅLET MED SELSKAPSKONTROLL

Innholdsmessig deles selskapskontroll i to komponenter – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. **Eierskapskontroll** er den obligatoriske delen av selskapskontroll (*Kontrollutvalget skal påse ...*), jfr. forskrift om kontrollutvalg § 14 første ledd. Loven sier ikke noe bestemt om innholdet. Den omfatter kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Undersøkelser av eierskapsmeldinger, folkevalgtopplæring, vedtekter/selskapsavtale, valg av representanter til generalforsamling/representantskap og tilsvarende, vil være relevante. Likedan vil det være aktuelt med vurdering av selskapets status, økonomi og sentrale driftsmessige forhold som organisering og ledelse.

Forvaltningsrevisjon er den frivillige delen av en selskapskontroll (*Selskapskontrollen kan også omfatte ...*), jf. forskrift om kontrollutvalg § 14 andre ledd, og er nærmere omtalt både i lovverket og i kommunens Plan for forvaltningsrevisjon. Den omfatter systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Eierskapskontrollen er altså obligatorisk og forholdsvis bundet i sin form, det vil si å kontrollere hvordan kommunen som eier utøver sitt eierskap. Når det gjelder den valgfrie forvaltningsrevisjonen i selskapet, står kontrollutvalget friere til å velge problemstilling. Revisor er imidlertid avhengig av å finne revisjonskriterier som selskapet kan vurderes opp mot. Alternativt kan revisor gi kontrollutvalget informasjon i et beskrivende kapittel, som rent formelt ikke er en forvaltningsrevisjon

3. PLANLEGGING AV SELSKAPSKONTROLL

3.1 Om overordnet analyse

Plan for selskapskontroll bygger på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. I tillegg til revisors egne vurderinger har vi innhentet synspunkter fra ordføreren, det forrige kontrollutvalget og det sittende kontrollutvalget.

Vesentlighetsvurderingen er basert på følgende momenter:

- Størrelsen på kommunens eierandel
- Kommunens aksjekapital i selskapet
- Utfører selskapet viktige samfunnsoppgaver
- Politisk interesse for selskapet
- Annet

Risikovurderingen er basert på følgende momenter:

- Økonomisk utvikling i selskapet
- Uklare mål for virksomheten eller uklar organisering av selskapet
- Rollekonflikter
- Problematisk eierstyring
- Annet

Dersom selskapets vesentlighet vurderes som lav, har vi ikke prioritert å gjennomføre risikovurderinger knyttet til selskapet.

3.2 Oversikt over Overhalla kommunes eierskap

Oversikten over kommunens eierandeler i ulike selskaper er basert på eierskapsmeldinga fra 2011 og note 5 i kommuneregnskapet fra 2014, med enkelte korrigeringer. Formålsbeskrivelsen er hentet fra gjengivelsen av vedtektenes formålsparagraf på purehelp.no.³

Selskap	Formål	Eierandel
KomRev Trøndelag IKS	Levere revisjonstjenester til eierkommunene	2,68%
KomSek Trøndelag IKS	Levere sekretariatstjenester til kontrollutvalgene	3,89%
Namdalen Rehabilitering IKS	Rehabiliteringssenter i Namdalen med sikte på tilrettelegging for rehabilitering primært av eiernes innbyggere.	7,69%
Museet Midt IKS	Ivareta og drive museal virksomhet i Namdalen. Dette utføres gjennom felles drift av museene i de deltakende kommuner samt annen virksomhet som naturlig hører til.	4,17%

³³ I de fleste tilfeller har vi ikke gitt en fullstendig gjengivelse av formålsparagrafen.

Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Ansvar for planlegging og gjennomføring av innsamling og behandling av det avfall som omfattes av medlemskommunenes renovasjonsforskrifter, samt etter de krav som stilles til avfallsbehandling av lov og sentrale myndigheter.	9,80%
Kommunekraft AS	Formidle aksjeeiernes disponible kraft, herunder konsesjonskraft, og drive annen virksomhet tilknyttet slik formidling.	0,31%
Namas Vekst AS	Skape varige arbeidsplasser for yrkeshemmede som har særlig vansker med å få arbeid i produksjon av varer/tjenester for salg.	20,00%
Norske Skogindustrier ASA	Treforedlingsindustri samt virksomhet som står i forbindelse med dette.	
Nam Namdalen AS	Råvareprodusentenes, videreforedlingsbedriftenes og reiselivsbedriftenes redskap for salg, distribusjon og markedsføring av regional mat fra Namdalen og andre tilhørende tjenester.	5,41%
Namdalen Bomvegselskap AS	I samarbeid med de berørte myndigheter å bistå med finansiering av bygging og drift av ny bru og veiprosjekter i namsområdet, gjennom opptak av lån, innkreving av bompenger og nødvendig administrasjon i forbindelse med dette.	11,10%
Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	Oi! utvikler trøndersk mat og drikke. Basert på kunnskap utvikler Oi! salgsarenaer, kompetanse og nettverk for matnæringa.	0,22%
Overhalla realinvest AS	Investere i bygg, eiendommer og aksjer primært i Midt-Norge, med det formål å skape positiv næringsutvikling i Overhalla.	100,00%
Biblioteksentralen SA	Være et serviceorgan for alle typer offentlige biblioteker.	
Riangalleriet SA	Foretaket skal drive samling, forskning, forvaltning og formidling av Johs. Rian sin billedkunst.	
Melamartnan SA	Gjennomføre Melamartnan, fortrinnsvis annethvert år i "første uke etter Mikkelsmess" (første uke i oktober).	

3.3 Tidligere selskapskontroller i Overhalla kommune

Overhalla gjennomførte en selskapskontroll i Namas Vekst AS i forrige valgperiode. Rapport ble levert i februar 2014.

3.4 Resultater fra overordnet analyse

Overhalla kommune har ei eierskapsmelding som ble vedtatt i kommunestyret i 2011. I selskapskontrollen fra 2014 vurderte revisor eiermeldinga til å være god, forutsatt at kommunens eierstrategier ble videreutviklet i de kommende versjonene. Ansvar for å utarbeide forslag til eierstrategier ble i 2011 lagt til formannskapet, dette arbeidet hadde ikke blitt gjennomført i 2014, og så vidt revisor kan se heller ikke nå i 2016. At eiermeldinga brukes aktivt, er også en forutsetning for at den skal kunne skape bevissthet om eierstyring. Revisor anbefalte i 2014 at den burde rulleres årlig i kommunestyret, slik det også var lagt opp til i vedtaket fra 2011.

I sak 015/15 kom det forrige kontrollutvalget i Overhalla kommune med innspill til den kommende plan for selskapskontroll. De trakk fram Midtre Namdal Avfallsselskap IKS og kommunens generelle eierstyring som aktuelle tema for en selskapskontroll.

Det sittende kontrollutvalget ga i sak 005/16 sine innspill til arbeidet med overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019. Ordføreren var også til stede under samme sak for å gi sine innspill. Kontrollutvalget fattet vedtak om en god del områder som angår forvaltningsrevisjon, men ingen som angår Plan for selskapskontroll.

Revisor vurderer det som lite aktuelt å gjennomføre selskapskontroll uten forvaltningsrevisjon, det vil si rene eierskapskontroller, i denne planperioden. Når det gjelder kommunens generelle eierstyring, ble det allerede i Namas-rapporten fra 2014 satt fokus på at eierskapsmeldinga burde utbedres og oppdateres. Kontrollutvalget kan vurdere om de ønsker å følge opp anbefalingene som ble vedtatt den gang.

Når det nærmer seg tidspunktet for oppstart av et prosjekt, vil kontrollutvalget få mulighet til å komme med nærmere innspill til revisors utforming av problemstillingene til forvaltningsrevisjonsdelen i prosjektene som vil være mer avgrenset og konkret enn det som foreslås i denne planen.

Vi presenterer ikke alle våre vurderinger knyttet til den overordnede analysen i dette dokumentet. Prioriteringen av selskaper begrunnes, men selve risikovurderingen for hvert enkelt selskap presenteres ikke. Disse vurderingene er dokumentert i revisors arbeidspapirer. I og med at vi også analyserer selskaper som opererer i en konkurransesituasjon, og med omsettelige andeler, kan det å gi en vurdering av risikoforhold i enkelte tilfeller være med på å svekke verdien av kommunens eierskap og dermed påvirke kommunens interesser negativt. Vurderingene kan også være basert på opplysninger offentligheten ikke har innsyn i, og er dessuten ofte av en usikker karakter.

Forslag til selskapskontroll:

1. Midtre Namdal Avfallsselskap IKS

Kommunen eier 9,8 % av selskapet, noe som for Overhallas vedkommende er en relativt stor eierpost. Selskapet leverer samfunnsmessig viktige tjenester, og det forrige kontrollutvalget signaliserte interesse for en selskapskontroll i selskapet. Det samme gjelder for kontrollutvalgene i flere av de andre eierkommunene bak selskapet, og revisor mener det kan være hensiktsmessig å samkjøre en selskapskontroll i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS på vegne av flere av eierkommunene.

2. Museet Midt IKS

Overhalla kommune eier 4,17 % av Museet Midt IKS. Fylkeskommunen eier 33,33 % av selskapet. Både kontrollutvalget i NTFK og fylkesrådet har signalisert at det kan være av interesse med selskapskontroll i dette og lignende selskap, og revisor vurderer organiseringen av de konsoliderte museene etter museumsreformen som en mulig vinkling på en selskapskontroll. Overhalla kommune kan vurdere å involvere seg i en evt. selskapskontroll.

3. Overhalla realinvest AS

Selskapet er det eneste selskapet Overhalla kommune eier 100 % av. Revisor er ikke kjent med særskilte risikofaktorer i selskapet.

Postadresse: Postboks 2565, 7735 Steinkjer

Hovedkontor: Fylkets Hus, Steinkjer

Tlf. 994 01 480

www.krt.no